

09.11.2023

Група №24

Урок №28

Тема уроку: Життєвий і творчий шлях **Богдана-Ігоря Антонича**. Аполітичність, наскрізна життєствердність, метафоричність і міфологізм у поезіях «**Зелена Євангелія**», «**Різдво**» («**Коляда**» – *оглядово*).

ТЛ:міфологізм, асоціативність

Мета уроку: ознайомити з постаттю поета, його життєвим і творчим шляхом, особливостями поетичних творів;

сприяти розвиткові мовлення, творчих здібностей, умінням аналізувати поезії, висловлювати власні думки, оцінювати прочитане;

виховувати любов до прекрасного, прагнення до самовдосконалення та гармонійних відносин людини з навколишнім світом.

Тип уроку: урок-подорож дорогами поета.

Обладнання: портрет, книжкова виставка «Весни розспіваної князь», тести, презентації, словники.

Мої пісні — над рікою часу калиновий міст,

Я — закоханий в життя прочанин.

Б.-І. Антонич

I. Мотивація навчальної діяльності школярів. Оголошення теми й мети уроку.

Вступне слово вчителя.

«Антоничева поезія — це негаснучий перстень життя, який передаватимуть із покоління в покоління здивовані читачі, щоб зачудування сонцем і людиною не пропало ніколи».

(Дмитро Павличко)

— Чи згодні ви з такою оцінкою поезій Б.-І. Антонича — поміркуємо на уроці.

II. Оголошення теми, мети уроку

III. Формування нових знань, умінь і навичок

1) Робота з епіграфом

Осягнути всю правду творчості Антонича належить майбутньому. Але вже сьогодні можемо сказати, що та правда передовсім у неповторності світу, створеного поетом, світу, осяяного з глибини філософією життєствердження. Сам визначає, що він «прочанин ,закоханий у життя». Хто такі прочани? Зверніть увагу на розділові знаки у епіграфі .Чи немає там пунктуаційної помилки? Чи так це розмірковував і

1. Спробував синтезувати життєвий і творчий шлях Б. І. Антонича у літературний портрет
2. Склали «паспортну анкету» розспіваного князя, який відправився на прощу (роки, місце народження, батьки, освіта, фактори формування як поета та громадянина, назви збірок, жанри, в яких писав, захоплення, громадська робота і т. ін.)
3. І тепер перевіримо, чи знаєте, куди прямувати.

Виконати тестові завдання закритої форми

1. Б.-І. Антонич народився
А) Гуцульщина Б) Лемківщина
В) Покуття Г) Волинь
2. Перша збірка Б.-І.
А) «Три перстені» Б) «Книга Лева»
В) «Привітання життя» Г) «Зелена Євангелія»
3. Цикл «Бронзові м'язи», присвячений рідкісній в українській літературі спортивній темі, є в збірці Б.-І. Антонича
А) «Привітання життя» Б) «Три перстені»
В) «Ротації» Г) «Книга Лева»
4. На збірці Б.-І. Антонича «Ротації» позначилися естетичні засади літературної течії

А) неоромантизму Б) сюрреалізму

В) футуризму Г) символізму

5. Словами «Мої пісні — над рікою часу калиновий міст, я — закоханий в житті поганин» закінчується поезія Б.-І. Антонича

А) «Автобіографія» Б) «Привітання життя»

В) «Автопортрет» Г) «Село»

6. Соціальні мотиви найвиразніше звучать у збірці Б.-І. Антонича

А) «Три перстені» Б) «Ротації»

В) «Привітання життя» Г) «Книга Лева»

7. Збірка «Три перстені» була написана

А) 1934 р. Б) 1933 р.

В) 1932 р. Г) 1935 р.

8. Поетичну закоханість у світ

Я, сонцеві життя продавши

За сто червінців божевілля,

захоплений поганин завжди,

поет весняного похмілля

виражає ліричний герой із твору Б.-І. Антонича

А) «Молитва до зір» Б) «Заспів»

В) «Автобіографія» Г) «Автопортрет»

9. Рядки: «Антонич був хрущем і жив колись на вишнях, на вишнях тих, що їх оспівував Шевченко» з поезії

А) «Автобіографія» Б) «Вишні»

В) «Автопортрет» Г) «Село»

10. В уривку з поезії Б.-І. Антонича «Закінчуючи»

Хто ж потребує слів твоїх?

Чи той, що важить хліб і сіль,

чи той, що відсотки рахує,

чи той, що у безсонну ніч

бунтарські зазиви друкує,

чи той, кого гарячка палить

і з голоду запеклий вже,

чи той, що чорні тюрми валить,

чи той, що тюрми береже?

ужито

А) анафору й риторичне запитання Б) епіфору

В) риторичний оклик Г) паралелізм

11. Поезії «Пісня про вічну молодість», «Зриви й крила», «Пісня мандрівника», «Романтизм», «Молодий поет» із збірки

А) «Три перстені» Б) «Книга Лева»

В) «Привітання життя» Г) «Зелена Євангелія»

12. У кожному рядку чотиривірша з поезії Б.-І. Антонича «Запрошення»

Вже спалюється день на вугіль ночі,

росою вечір трави з попелу полоще,

і ляк, мов свердел, твоє серце точить,

і місяць тіні згублені полощить...

повторюється троп

А) порівняння Б) метафора

В) метонімія Г) гіпербола

IV. Слово вчителя

Закінчення університету збіглося в Антонича з видатною подією в його житті — виходом у світ другої збірки «Три перстені». Ця книжка поставила Антонича в перший ряд західноукраїнських письменників. У ній були вже всі малярські відкриття, філософські розгалуження, блискучі мовні перемоги його поезії. Простота «Трьох перстенів» співвідноситься з образною ускладненістю деяких інших його творів, як промінь сонця з променями прожекторів у тумані.

Б.-І. Антонич під час отримання літературної премії Львівського товариства письменників та журналістів 31 січня 1934 р. за свою збірку «Три перстені» шокував шанувальників поезії несподіваними для них міркуваннями: «Я не мандолініст ніякого гуртка. Не вистукую верлібрів на барабані дерев'яного пафосу. Знаю добре, що криця й бунтарство, котурни й сурми наших поетів — це здебільше векслі без покриття». Не тільки читачі, а й письменники були збентежені таким відвертим зізнанням, яке йшло врозріз із традиційним уявленням про роль і місце національного митця в культурі бездержавної нації, власне України.

Тож заглиблюємось у той неповторний, вишуканий світ Богдана-Ігоря Антонича.

— Нагадайте з якого краю Богдан Ігор Антонич. Що ви, патріоти України, можете повідати про його місцевість, де зростав майбутній модерніст?

(Учень розповідає про лемків та їхню долю.)

— Хто з класиків української літератури був вражений автентичністю цієї частини України і відтворив особливості вірування у своєму творі (М. Коцюбинський «Тіні забутих предків»)

Виразне читання поезії Б.-І. Антонича «Автопортрет».

Обмін враженнями щодо прочитаного.

— Який загальний настрій, тональність поезії?

— Як епіграф перегукується з основною думкою твору? (Ключові слова — «захоплений у життя».)

— Які вірування відбиваються у творі?

(Язичницькі.)

— Хто такі язичники?

— Хто із письменників звертався до цієї теми?(Іван Франко, «Захар Беркут»)

_ Про прийняття християнства ми з вами говорили у минулому році на заході присвяченому цій події.

— У чому знаходить відгук у вірші Антонича антична традиція? (У Діонісійському світобаченні.)

Виразне читання поезії Антонича «Вишні».

Обмін враженнями щодо прочитаного.

Для того, щоб розв'язати це питання нам треба пригадати, що таке міфологізм, асоціативність.

V. Теорія літератури (на екрані)

Міфологізм — спосіб поетичної реалізації міфу у творах оригінальної літератури. Значення міфу в літературному творі не тотожне його семантиці в першозразку й залежить від культури епохи, задуму письменника, жанру твору. Відображення в літературному творі давніх міфологічних уявлень часто опосередковане через трансформовані форми поетичного переосмислення, зокрема через символ.

Асоціативність — певна суміжність, можливо навіть паралельність існуючих у цій суміжності явищ і предметів, здатних утворити зв'язок між собою. У своїй генетичній основі зародження художній образ утворюється саме за законом асоціативності. Певний асоціативний ряд утворює цілісну систему знаків, здатних нести в собі узагальнюючі властивості, відновлення в пам'яті образу за законом асоціативної суміжності, уподібнення, контрасту.

Поясніть єднання поганських і християнських мотивів у ліриці Б.-І. Антонича на прикладі вірша «Автопортрет».

Опрацювання таблиці.

Заповніть таблицю, визначивши типи поетичних образів вірша.

Коментар учителя.

Вишня — символічне для українців дерево. Про нього складено багато пісень, балад, на його гілочках ворожили: ставили гілочку взимку в хаті й чекали, щоб зацвіла, пророкуючи дівчині швидке щасливе заміжжя, а родині — врожай та добробут. Вишневий сад — це й окраса сільського подвір'я, й ознака заможності, потягу господарів до краси.

Образ вишні — архетип рідної оселі, краю, України — до вершин національної символіки підніс у поезії «Садок вишневий коло хати» Т.Г.Шевченко.

У тогочасній ліриці, особливо авангардистській, традиційні символи вважалися застарілими, такими, що не відповідають урбаністичному світові. Але в митця була інша думка, і він звичним образам надав нового звучання, свіжості.

Словникова робота.

Архетип — прообраз, закорінений у глибинах колективної свідомості.

Символ — художній образ, який умовно відбиває певну думку, ідею, почуття, поняття.

Опрацювання таблиці.

Заповніть таблицю, вписавши образи поезії, пояснивши їхнє значення та визначивши художні засоби їх творення.

Образи поезії «Вишні»

Образ	Значення	Художній засіб
Антонич — хрущ	Ліричний герой відчуває себе скромним малим створінням, невіддільним від природи, яку оспівав Шевченко. Підкреслюється спадкоємність поколінь	Метаморфози
Україна	Пряме значення, рідний край, у який разом з автором залюблений ліричний герой	Епітети, інверсія, поетичне звертання
Вишні	Символічне значення рідного дому, краю, батьківщини, природи; образ має життєрадісний, життєстверджуючий пафос	Символ, епітети, інверсія, метафора

Виразне читання поезії Антонича «Дороги».

Обмін враженнями щодо прочитаного.

Типи поетичних образів вірша

Слухові образи	Нюхові (одоративні) образи	Зорові образи
-----------------------	-----------------------------------	----------------------

Зашуміла трава, розспівалися цвіркуни діль-дзелень	Пахуча конюшина	Розгорнулася земля, простелилася трава, небо, пшениця над нами, безкрай, далеч, іскриться, голубінь, золотавість і зелень, вода і криниця, місяць мідяногорий
--	--------------------	--

— Яким розміром написаний вірш?

(Трьохстопний анапест зі зміною ритму в другому рядку; рима перехресна, жіноча.)

Виразне читання поезії «Зелена євангелія».

Обмін враженнями щодо прочитаного.

Словникова робота.

Морелі — абрикоси.

Дзбан — глечик.

Що таке Євангелія?

Хто ще із письменників звертався до Святого Письма чи Біблійних образів?

Яка мета цієї пейзажної замальовки?

Якою постає природа у вірші?

Що є символічним у поезії?

Назвіть неологізми.

Зверніть увагу на кольорову гаму цієї поезії.

Творча робота.

Складіть «логічно-асоціативний куц» поезії.

Коментар учителя.

Як ми знаємо, у віруваннях лемків, предком яких вважав себе Антонич, перепліталися язичництво та християнство. Тому поет, вживаючи християнську лексику (*євангеліє* — грец. *добра, радісна звістка*), язичницькому славить сонце, землю, і всім на ній поклоняється, захоплюється

красою й передає її нам за допомогою порівнянь, епітетів, асоціативно-логічних рядів, гри іскриться, голубінь, золотавість і зелень, вода і криниця, місяць мідяногорий.

Виразне читання поезії «Різдво».

Обмін враженнями щодо прочитаного.

Завдання пошуково-дослідницького характеру.

Знайдіть у поезії «Різдво» риси двовір'я.

Риси двовір'я в поезії «Різдво»

Християнство	Язичництво
— Біблійна легенда про народження Христа в печері. — Народження Сина Божого привітали волхви, пастухи, принесли подарунки	— Бог народився на снях в лемківському містечку. — Лемки в крисанях принесли місяць круглий. — У долоні Матері Божої — місяць — золотий горіх (язичницький місячний знак)

Коментар учителя.

Біблійні міфи письменник переосмислює *в пантеїстичному* ключі (Що таке пантеїзм?); екзотичні образи рідного йому лемківського краю ніби зближують небесне й земне, наповнюючи буття радістю, вірою у вселюдську мудрість. Ця поезія, як і всі інші, викликає багато асоціацій, у кожного читача — свої, але підпорядковані загальнолюдським ідеалам.

Різдво

Коментар

Біблійну легенду про народження Христа Б.-І. Антонич розкрив по-своєму. Син Божий має людську подобу, то чому б йому не народитися «в лемківському містечку Дуклі»? А замість пастухів прийдуть лемки й принесуть у дарунок «місяць круглий», котрий буде у Матері Марії, як золотий горіх. І це не треба розуміти, як святотатство, це відчуття близькості своєї до Сина Божого, єдності з тим, хто взяв на себе гріхи людства й постраждав за нього.

Чи цікавою була подорож?

Чи порадите познайомитися із поетом?

Перевіримо, як засвоїли матеріал.

Запитання і завдання

1. Якби поет жив в УРСР, яку б, на вашу думку, мав долю?
2. Поясніть естетичні погляди Б.-І. Антонича.
3. Хто були літературні вчителі поета?
4. Що спільного між Антоничем, Тичиною, Рильським?
5. Поясніть єднання поганських і християнських мотивів у ліриці Б.-І. Антонича

Підсумовуючи нашу зустріч із поетом давайте звернемо увагу на пам'ятник Богдану- Ігорю Антоничу.(Опис)

- *Отож, чи є модерним лемківський поет?*

- *Що ви для себе занотували у свій життєвий щоденник із почутого, що вам згодиться?*

VI. Домашнє завдання. Напишіть твір-роздум на одну з тем: «Моє розуміння поезії Антонича», «Поезія Антонича в моєму житті», «Український образ світу у поезії Антонича».

Заключне слово вчителя.

Тож ставимо крапку. Коли набриднуть політичні гасла, звертаймося до розспіваного князя, захопленого у життя. Адже любити життя, людей, батьківщину можна і обожнюючи все те, що тебе оточує.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.